

ساناز صفری

نگرانی آمریکا از خروج انگلیسی‌ها از عراق

در حالی که عراق در بدترین اوضاع امنیتی خود از زمان تجاوز آمریکا و انگلیس در سال ۲۰۰۳ به سر می‌برد و ناآرامی‌ها در این کشور روز به روز بیشتر می‌شود، رسانه‌های بین‌المللی در هفته‌های گذشته اعلام کردند که انگلیس قصد دارد تعداد زیادی از نظامیان خود را از عراق خارج کند. هر چند لندن از زمستان گذشته اقدام به کاهش تدریجی نظامیان خود در عراق کرده، ولی کارشناسان مسایل بین‌المللی بر این باورند که تصمیم انگلیس برای خروج نظامیانش به دردهای آمریکا در عراق به شدت اضافه خواهد کرد. این دیدگاه از آن جهت حایز اهمیت است که پیگیری تحولات عراق نشان می‌دهد آمریکا با بالاترین حجم مشکلات خود از زمان سقوط صدام دست به گریبان است و به رغم این که گوردون براون "نخست‌وزیر انگلیس در سفر اخیر خود به آمریکا و دیدار با جرج بوش، رئیس‌جمهوری آمریکا اعلام کرد لندن واشنگتن را در عراق تنها نمی‌گذارد، آغاز دور جدید خروج نظامیان انگلیسی از عراق به شدت سبب نگرانی مقامات سیاسی و نظامی کاخ سفید شده است.

هزینه سیاسی خروج انگلیسی‌ها از عراق

دولت بوش به شدت در خصوص نتایج خروج قریب‌الوقوع نظامیان انگلیسی از جنوب عراق نگران است و ترجیح می‌دهد که سربازان انگلیسی برای یک یا دو سال دیگر در عراق باقی بمانند. نگرانی مقامات

آمریکایی از آن جهت حایز اهمیت است که تاکنون دولت بوش توجه خود را معطوف مناطق شمالی، غربی و مرکزی عراق کرده و حتی در استراتژی خود برای اعزام ۳۰ هزار نیروی جدید به عراق توجهی به جنوب عراق که توسط نظامیان انگلیسی کنترل می‌شود، نکرده است. البته هزینه خروج انگلیسی‌ها از جنگ عراق که بر اساس تازه‌ترین آمار منتشره در مجله آمریکایی "نیشن" هفته‌ای ۳ میلیارد دلار برای کاخ سفید هزینه دارد، بیشتر از آن که هزینه‌های مادی و امنیتی باشد هزینه‌های سیاسی است. هر چند که با انتشار تصمیم انگلیس مبنی بر به عقب کشاندن نیروهای خود از عراق مقامات آمریکایی سریعاً اعلام کردند که جای خالی شریک قدیمی خود در جنگ عراق را پر خواهند کرد، ولی نکته اینجاست که با خروج

با خروج انگلیسی‌ها از عراق، بوش دیگر نمی‌تواند بوق و کرنا سر دهد که انگلیسی‌ها در امور عراق مشارکت کامل دارند

انگلیسی‌ها از عراق، بوش دیگر نمی‌تواند بوق و کرنا سر دهد که انگلیسی‌ها در امور عراق مشارکت کامل دارند. نکته نگران‌کننده دیگر این است که حالا که انگلیس تصمیم به خروج نظامیان از جنوب عراق گرفته، آمریکا متوجه شده که استراتژی افزایش نیرو که به چشم پیروزی به آن نگاه می‌کرد، در حال تبدیل شدن به شکست است. به همین علت بوش ترجیح می‌دهد که انگلیسی‌ها در عراق بمانند، زیرا او نیاز دارد که نظامیان انگلیسی در این کشور باشند تا بتوانند بوق و کرنا سر دهد که انگلیسی‌ها در امور عراق مشارکت کامل دارند، ولی این مشارکت مدتی است که بی‌معنی شده است. دولت انگلیس نیز هر چند شکست در بصره را تکذیب می‌کند، ولی دیگر ادعای پیروزی در آنجا را ندارد. "کن پولاک" کارشناس مسایل خارجی موسسه تحقیقاتی "برو کینگز" که به تازگی از سفر هشت روزه‌اش به عراق بازگشته، در گزارشی که در خصوص تصمیم انگلیس برای خروج نیروهایش از عراق منتشر شد آورده است: نشانه‌هایی وجود دارد که استراتژی افزایش نیرو تا حدودی موثر واقع شده ولی هیچ نشانه مثبتی در خصوص همکاری انگلیسی‌ها در ۱۲ الی ۱۸ ماه گذشته وجود ندارد. وی در ادامه گزارش خود افزود: من فرض می‌کنم که انگلیس دیگر نمی‌خواهد آنجا باشد، آنها در حقیقت الان هم آنجا نیستند. بنابر گزارشی که روزنامه انگلیسی گاردین در خصوص وضعیت نظامیان انگلیسی در بصره منتشر

بصره اصلی ترین و مهمترین منبع تغذیه عراق به شمار می آید

ساخته، در حالی که بصره به منطقه‌ای بسیار ناآرام تبدیل شده است و به تعبیر آقای پولاک آنجا همانند غرب وحشی شده، در حال حاضر گروه‌های رزمی انگلیس در فرودگاه بصره جمع شده‌اند و کار خاصی برای تامین امنیت منطقه انجام نمی‌دهند. حتی "دیک چنی" معاون رییس جمهوری آمریکا در خصوص خروج زود هنگام نظامیان انگلیسی هشدار داده است. او در این مورد در سخنانی که بیشتر خطاب به نمایندگان کنگره تا سیاستمداران انگلیسی باشد، گفت: هیچ کس نمی‌تواند نسبت به نتایج احتمالی خروج نظامیان ائتلاف از عراق قبل از اینکه عراقی‌ها بتوانند از خودشان دفاع کنند، اظهار بی‌اعتنایی کند.

عواقب خروج نظامیان انگلیسی از بصره: روزهای پر ابهام در انتظار بندر استراتژیک

در حالی که مذاکرات و گفت‌وگوها در واشنگتن در مورد بحرانی تر شدن اوضاع عراق در صورت خروج انگلیسی‌ها از عراق در جریان است، مفسران نظامی آمریکا مشغول کنترل و نظارت بر اوضاع شهر نفت خیز و استراتژیک بصره در جنوب عراق هستند که توسط حدود ۵۵۰۰ نظامی انگلیسی اداره می‌شود. این شهر بدان جهت از اهمیت بسیاری برای مقامات آمریکایی برخوردار است که پس از بغداد پرجمعیت‌ترین شهر عراق است و منابع نفتی بسیار زیادی هم در آن وجود دارد. یکی از فرماندهان نظامی آمریکا در عراق در مورد اوضاع جاری بصره می‌گوید: "اگر بخواهیم اوضاع بصره را دقیق تر و موشکافانه‌تر بررسی کنیم باید فاکتورها و عوامل مختلفی را در نظر بگیریم. نظامیان انگلیسی از یک سو تحت فشار افکار عمومی انگلیس هستند که هر روز بر فشار خود برای بازگشت نظامیان به کشورشان می‌افزایند و از سوی دیگر نمی‌توانند به راحتی بصره را ترک کنند تا گروه‌های شبه نظامی به راحتی بتوانند به فعالیت‌های خرابکارانه خود ادامه دهند". استغن بیبل

یکی از اعضای کمیته روابط خارجی که مشاور ژنرال دیوید پترایوس، فرمانده نظامیان آمریکایی در عراق نیز به شمار می‌آید، در مورد عواقب خروج نظامیان انگلیسی از عراق می‌گوید: "افراد عادی شاید تنها خروج نظامیان انگلیسی از عراق را ببینند اما نکته نگران کننده این است که در صورت خروج انگلیسی‌ها از بصره، شرایط بی‌ثبات و بحرانی تری بر جنوب عراق حاکم خواهد شد. شما می‌توانید هم به عنوان برنده و هم به عنوان بازنده عراق را ترک کنید و متأسفانه احتمال این که نظامیان آمریکایی هم در حالی عراق را ترک کنند که اوضاع این کشور بحرانی تر و بی‌ثبات تر از همیشه باشد بسیار زیاد است". اتفاقات ناخوشایندی که در بصره رخ خواهد داد تمام نقاط عراق را تحت الشعاع قرار می‌دهد و تبعات آن در دیگر نقاط این کشور نیز نمایان خواهد شد. بصره موقعیت جغرافیایی ویژه‌ای دارد. این منطقه شصت درصد ذخایر نفتی عراق را در خود جای داده و از سوی دیگر تنها بندر مهم این کشور به شمار می‌آید. دسترسی بصره به خلیج فارس موقعیت خاصی را نصیب این شهر کرده است. البته این مزایا از دید تحلیلگران و نظامیان آمریکایی پنهان نمانده است: "بصره اصلی ترین و مهمترین منبع تغذیه عراق به شمار می‌آید. یکی از سوالاتی که نظامیان آمریکایی در حال فکر کردن به آن هستند این است که آیا در صورتی که جنوب عراق و به خصوص بصره نامن و بی‌ثبات شود آیا آنها باز هم خواهند توانست نظامیان خود را به راحتی از کویت تغذیه و تامین کنند یا خیر؟"

اندرو کریپینوچ یکی از تحلیلگران نظامی در مرکز تحقیقات استراتژیک آمریکا، بی‌ثبات شدن بصره در

صورت خروج انگلیسی‌ها را زنگ خطری برای آمریکا می‌داند و می‌افزاید: "اگر چنین اتفاقی بیفتد باید به دنبال راه دیگری برای ارسال تجهیزات و مهمات به نظامیان آمریکایی باشیم". این اصلی ترین نگرانی آمریکایی‌ها به شمار می‌آید. اوضاع در بصره روز به روز نگران کننده تر و بحرانی تر می‌شود. نظامیان انگلیسی که در حال خروج از عراق هستند در پایگاه هوایی شعبیه در جنوب غرب بصره مستقر شده‌اند و تنها پانصد نفر آنها هنوز در یک کاخ در داخل شهر بصره حضور دارند. سخنگوی وزارت دفاع انگلیس می‌گوید: "هنوز قصد نداریم کاخ بصره را به عراقی‌ها واگذار کنیم، اما احتمالاً این اتفاق در پاییز امسال رخ خواهد داد".

ماه گذشته و پس از آن که گروه کوچکی از نظامیان انگلیسی مرکز فرماندهی پلیس بصره را ترک کرده و به کشور خود بازگشتند، گزارش‌هایی مبنی بر تشدید فعالیت‌های برخی گروه‌های شبه نظامی منتشر شد. این بار نیز مطمئناً این اتفاقات رخ خواهد داد و حتی می‌توان تصور کرد شدت آن بسیار بیشتر از قبل خواهد شد. جیمز گاوریلیس یکی از نظامیان بلندپایه در پنتاگون می‌گوید: "این که تصور کنیم تمام دروسها و آشوب‌ها در عراق زیر سایه سنی‌ها صورت می‌گیرد، تصور کاملاً اشتباهی است. گروه‌های شبه نظامی این توانایی را دارند تا همه چیز را برای شما به جهنم تبدیل کنند".

با نزدیکتر شدن به تاریخ خروج نظامیان انگلیسی از عراق، تحركات تندروها در جنوب این کشور افزایش یافته است. یکی از تحلیلگران نظامی آمریکایی در این مورد می‌گوید: "دلیل چنین تحركاتی کاملاً مشخص است. شبه نظامیان می‌خواهند در آینده سیاسی بصره

نقش پررنگ‌تر و اساسی‌تری داشته باشند و به همین دلیل تا آنجا که می‌توانند دست به نمایش قدرت می‌زنند تا بتوانند از رقابای خود امتیاز بگیرند. فراموش نکنیم که جنوب عراق ثروتمندترین منطقه این کشور از نظر منابع نفتی است. پس هر گروه یا اقلیتی که در حاکمیت آینده بصره بتواند به پیروزی برسد، ثروت عظیمی را نیز در اختیار خواهد داشت." به همین دلیل است که برخی از فرماندهان نظامی آمریکا اعتقاد دارند این کشور نباید پس از خروج انگلیسی‌ها از عراق بصره را فراموش کند و در عوض شماری از نیروهای آمریکایی را برای کنترل و نظارت بر اوضاع به این منطقه اعزام کند. فردریک کاگان یکی از تحلیلگران نظامی موسسه امریکن انترپرایز می‌گوید: "غیرقابل تصور است که بخواهیم شهری را مشاهده کنیم که حتی یک نیروی آمریکایی و انگلیسی در آن حضور نداشته باشد. خالی گذاشتن این شهر از نیروهای ائتلاف اشتباهی است که هزینه‌های جبران‌ناپذیری را در پی خواهد داشت.

شاید انگلیسی‌ها را بتوان راضی کرد تا پنج هزار نظامی خود در بصره که در پایگاه هوایی شعبیه مستقر هستند را تا آخر سال در این شهر نگه دارند، اما در هر حال باید برای زمان خروج انگلیسی‌ها فکری کرد و چاره‌ای اندیشید. اگر این خروج زودتر از پایان سال صورت گیرد آن وقت اوضاع آمریکا در عراق دشوارتر و بغرنج‌تر از امروز خواهد شد."

یادگاری نظامیان انگلیسی برای مردم عراق

چرا گوردون براون نخست‌وزیر جدید انگلیس هنوز هم از اشغال عراق حمایت می‌کند؟ این پروژه را از هر سطحی که بنگریم کاملاً شکست خورده است.

اشغالگران به هیچ کدام از اهداف خود دست نیافته‌اند و تنها بدبختی و بیچارگی را برای مردم عراق به ارمغان آورده‌اند. چهار سال پیش، زمانی که آمریکا و انگلیس نیروهای خود را وارد عراق کردند، وعده داده بودند که امنیت و ثبات در این کشور بحران‌زده حاکم خواهد شد، اما اشغال عراق به پروژه‌ای کاملاً شکست خورده تبدیل شد و آخرین استراتژی آمریکا برای پیروزی در این جنگ یعنی اعزام نیروهای نظامی بیشتر به داخل خاک عراق هم روندی سریع‌تر به ناکامی پروژه اشغال عراق بخشید. آمریکا و انگلیس در حالی وعده برقراری و استقرار امنیت در عراق را دادند که در حال حاضر بیش از هفت میلیون قبضه سلاح مختلف در این کشور وجود دارد. اخیراً پنتاگون اعلام کرد که یکصد و نود هزار قبضه اسلحه از نوع A۱۵۳ (کلاشینکف) در عراق گم شده است. از سوی دیگر حدود صد هزار قبضه سلاح M۱۵ که قرار بود در اختیار ارتش عراق قرار گیرد نیز به همین سرنوشت دچار شده‌اند و این تنها گوشه کوچکی از فاجعه‌ای است که در حال رخ دادن در عراق است. بسیاری از این سلاح‌ها سر از ترکیه و لبنان درمی‌آورند و به این ترتیب به ناآرامی و درگیری در عراق و نیز کشورهای همسایه آن دامن زده می‌شود. اشغال عراق شیوه تازه‌ای در ترور و تروریسم را نیز در عراق ایجاد کرده است. ده‌ها هزار مزدور که قرار است به عنوان ارتش خصوصی در سراسر عراق فعالیت کنند و تعداد آنها حدود چهل و هشت هزار نفر می‌شود، به این دلیل که در طرح برقراری امنیت در عراق به صورت پیمانکاری حضور دارند، در مجموع، سالانه دو میلیارد پوند درآمد کسب می‌کنند. از سوی دیگر دو کمپانی نظامی انگلیسی به نام‌های Aegis Defence System و Erinys

قرار دادهایی به ارزش ۲۷۱ میلیون پوند با عراقی‌ها که اکثر معامله‌گران آنها همین مزدوران و وطن فروشان هستند به امضا رسانده‌اند. تعداد این سربازان که امنیت و وطنشان را با پول می‌فروشند آن قدر زیاد شده که کنترل آنها از دست خارج شده و حتی در برخی اوقات اقدام به شلیک به نیروهای امنیتی و نظامی عراقی و آمریکایی می‌کنند. آمریکا و انگلیس ادعا دارند رشد اقتصادی عراق روشن‌ترین و واضح‌ترین نشانه و مدرک در اثبات موفقیت‌آمیز بودن حمله و اشغال این کشور است و این بزرگترین اشتباه آنها است. شرایط زندگی مردم عادی عراق روز به روز بدتر می‌شود. قبل از حمله آمریکا و انگلیس به عراق ساکنان بغداد روزانه بین ۱۶ تا ۲۴ ساعت برق داشتند اما طی ۴ سالی که از حمله به عراق می‌گذرد این میزان به ۵ تا ۶ ساعت در روز کاهش یافته است. در اوایل سال ۲۰۰۴ اکثر عراقی‌ها به راحتی می‌توانستند سوخت ارزان قیمت به دست آورند که بیش از ۹۰ درصد نیاز آنها را تامین می‌کرد. اما حال درایت و تدبیر مسوولان عراقی و نیز اشغالگران باعث کاهش این میزان به ۵۷ درصد شده است و این یعنی اینکه مردم با صرف هزینه گزاف‌تری می‌توانند سوخت مورد نیاز خود را تامین کنند. در حال حاضر درآمدی که از صادرات نفت عراق حاصل می‌شود و طبعاً می‌باید در اختیار دولت و مردم این کشور قرار گیرد، به حساب‌های خصوصی کمپانی نفتی آمریکایی واریز می‌شود. این آمار به اینجا ختم نمی‌شود و در حال حاضر بیش از ۴۰ درصد مردم عراق بی‌کار هستند و ۴ میلیون عراقی جایی برای زندگی ندارند. از هر ۳ کودک عراقی یک نفر درس و مدرسه را رها کرده و سیستم بهداشتی این کشور نیز کاملاً از کار افتاده است. زمانی می‌توان عمق فاجعه را بهتر درک کرد که بدانیم عراق کشوری بود که سیستم آموزشی‌اش زمانی یکی از بهترین سیستم‌های آموزشی در میان کشورهای خاورمیانه بود و سیستم بهداشتی آن نیز الگوی بسیاری از کشورهای عربی حوزه خلیج فارس به شمار می‌رفت. در آخرین بررسی‌ها و آمارگیری‌ها تخمین زده می‌شود که ۶۵۰ هزار عراقی جان خود را از دست داده‌اند.

تعداد عراقی‌هایی که در ماه جولای امسال کشته شدند یک سوم بیشتر از عراقی‌های کشته شده در ماه قبل از آن بوده است. تعداد نامعلومی از مردم این کشور هم خانه و سرپناه خود را در جریان حمله و اشغال عراق از دست دادند. همین آمارها کافی است تا نشان دهد اشغال عراق پروژه‌ای کاملاً ناموفق بوده است اما بوش و براون به جای برنامه‌ریزی برای خروج نیروهایشان از عراق شروع به متهم کردن همسایگان عراقی در ایجاد ناآرامی در این کشور کرده‌اند.

